

Médeia

Karsai György és Térey János fordítása

SZEMÉLYEK

DAJKA
KREÓN
MÉDEIA KÉT FIA
NEVELŐ
IASZÓN
KORINTHOSZI NŐK KARA
AIGEUSZ
MÉDEIA
HÍRNÖK

Játszódik Korinthoszban, Médeia háza előtt. A színen egyedül a Dajka ácsorog, öreg rabszolganő a ház előtt

DAJKA

Bárcsak ne szállt volna át az Argó hajó
Kolchisz földjére égszínkéek sziklák között,
S bárcsak sosem dőlt volna földre Pélion
Dús völgyében a vágott fenyő: bár sosem
5 Forgatták volna evezőként bajnokok,
Aranygapjút szállítva Peliasznak! Asszonyom,
Médeia sem hajózott volna akkor át
Iólkosz erős bástyáihoz, elborult
Lélekkel, Iaszónba fülig szerelmesen;
10 És nem beszél rá Peliasz lányait,
Hogy apjukat megöljék; és nem költözik
Korinthoszbba férjével s gyermekeivel;
És bevándorlóként részvétet sem fakaszt
A helyiekből, Iaszón sorstársaként.
15 Tökéletes biztonság kétségkívül az,
Mikor a feleség a férjjel egyetért.
De most borul minden! Minden beteg,

Ami számít. Családjától lelépve Iaszón
Összejött vezetőnk, Kreón lányával. Így
20 Médeia, szerencsétlen sorsú asszonyom,
Világgá kiáltja az esküt, egybefont
Jobb kezüket hívja tanúságtételül,
Lássák az istenek, mit ér Iaszón szava.
Étlen fekszik, testét emészti fájdalom,
25 Könnyével hizlalja vánszorgó perceit,
Mióta érti, férje mit művelt vele;
Lesüti szemét, földről nem emeli föl
Tekintetét. Mint tenger tükre, mint a kő,
Jóhiszemű tanácsra annyira ügyel.
30 Ha ritkán elfordítja szép, fehér nyakát,
Apját siratja fojtott hangon, szárazon;
A hazát és a házat, amit otthaglott
A férfiért, aki most így alázza őt.
Szerencsétlen! Csapást szenvedve fogja föl,
35 Szülőföldünket elveszteni mit jelent.
Gyűlöli, nézi öröm nélkül két fiát.
Félek, nehogy kisüssön bármit ellenük.
Súlyosan meg van bántva, ő nem tűr tovább.
Nagyon jól ismerem, rettegek is, mi lesz
40 (Hegyes törével át ne döfje májukat,
A palotába lopózva, hol ágyuk áll!
Nehogy kinyírja a Kreón-lányt és urát,
Saját fejére hozva szörnyűségeket!)
Veszélyes nő. Ki dühével találkozik,
45 Győzelmi díjjal nem könnyen térhet haza.
(Jön a két fiú, nevelőjük kíséretében)
De nézz ide, futóedzésről jönnek épp
A gyerekek, nem sejtve anyjuk gondjait.
A fiatalok sportja nem a szenvedés.

NEVELŐ

50 Palotám úrnőjének régi bútora,
Mondd, mit csinálsz itt egyedül a kapuban?
Magadnak sírod el saját magad baját?
Kérhet olyat Médeia, hogy magára hagyd?

DAJKA

Vén kísérője Iaszón fiainak,
Egy rendes szolgának csapás, mikor urát
55 Szörnyűség éri: belesajdul a szíve.
A kinnak olyan fokára jutottam el,
Hogy vágy fogott el: itt kint, a Föld és az Ég
Előtt soroljam úrnóm veszteségeit.

NEVELŐ

Nem hagyta abba még a jajgatást szegény?

DAJKA

60 Naiv vagy! Csak most kezdte, felénél se tart.

NEVELŐ

Eszement! – úrnőnkre, sajnos, nincs más szavunk;
Pedig az újabb csapásokról mit se tud.

DAJKA

Mi történt, öreg? Nem szükséges, hogy kímélj.

NEVELŐ

Ja, semmi. Bánom is, hogy elszóltam magam.

DAJKA

65 Könyörgök, kolléga előtt ne titkolózz!

Ha muszáj, úgy tudok hallgatni, mint a sír.

NEVELŐ

Elvegyültem a kockázó bácsik közé,
Kik fönt ülnek a Peiréné-forrás körül,
S hallottam valakitől – ő nem hallhatott –,

70 Hogy korinthoszi földről ezt a két fiút

Anyjukkal együtt el akarja úzni nagy

Kreónunk. Hogy aztán ez kitaláció

Vagy színigaz?... Szeretném, ne legyen igaz.

DAJKA

És Iaszón hagyni fogja, hogy két kisleány

75 Szenvedjen? Mikor ő bünteti anyjukat?

NEVELŐ

Aki az új ágyért a régit elveti,

Házunkba soha többé nem lép mint rokon.

DAJKA

Végünk van, hogyha újabb szörnyűség szakad

A régire! Viselni sem maradt idő.

NEVELŐ

80 De legalább te – látva, úrnőnknek mit árt

Minden hír –, szépen higgadj le, és tartsd a szád.

DAJKA

Fiúk, halljátok, hogy bánt veletek apa?

Pusztuljon? Á, nem. Ő a főnököm,

Bármilyen ocsmányul bánik övéivel.

NEVELŐ

85 És ki nem ocsmány, aki ember? Nem tudod,

Hogy önmagát mindenki jobban szereti

A másiknál – ki hasznot lesve, ki csak úgy –;

S az apaságot eltörli új szerelem.

DAJKA

Fiúk, most menjetek be – nincsen semmi baj –

90 A palotába! Te meg, ahogy csak lehet,

Tartsd őket rejtve vad anyjuk elől!

Máris mint dühögő bika, méregeti

Őket, mint aki rosszra készül. Nem apad
Veszett dühe, míg el nem pusztít valakit.
95 Legalább ellenséget érne mérge, s nem rokont!
MÉDEIA (*bentről*)
Jaj, jajajajj,
Olyan nyomorult vagyok, úúhhh, lassan agyonnyom a súly,
Jaj nekem, én mielőbb meghalni szeretnék, de hogyan?

DAJKA

Hányszor mondjam még, drága fiúk?
Anyátok nincs jól. Kiborult. Föllázította haragja.
100 Igyekeztek, egy-kettő, be a házba,
De gyorsan, hé, egyik se legyen szem előtt,
Tűnjetek el a féktelen, őrjöngő
Lélek ijesztő közeléből,
Ne legyetek zsákmánya ámokfutó indulatának.

A gyerekek nevelőjükkal bemennek a házba

105 Rajta, na, szedjétek a lábatokat!
Panasza fölszáll, mint a sűrű felhő,
És záporként, elsöprő bőséggel fog leszakadni.
Jaj, mire fog törni
E rettentő természet,

110 Széttépve a szörnyű csapásoktól?

MÉDEIA (*bentről*)

Jajajj! Szenvedek, én, nyomorult, kínlódom hatalmas
Kínok csúcsain! Ó, ti elátkozott fiai
Az utált anyának, pusztuljatok
Apátokkal együtt, és vesszen veletek az egész ház!

DAJKA

115 Jaj nekem, ó, én nyomorult!
Apjuk faképnél hagyott, de mi közük van ehhez
Fiaidnak? Miért gyűlölsz őket? Jaj nekem,
Fiúk, nehogy titeket bántódás érjen, ettől remegek!
Rettenetes az uralkodói önkény:
120 Kevés a korlát, fitogtatni van mit,
Haragot békévé változtatni nehéz.
Egyenlőségben élni
Mindennél többet ér. Ne a hatalom árnyékában,
De napos helyen legyen szabad megöregednem!
125 A mértékletes embernek ha csak kimondják
A nevét, máris győzelem az; hasznos a mérték
A földiek számára. A túlzás
Mit sem használ a halandónak.
Hatalmas villám csap be a házba, amint
130 Haragra gyúl egy isten a lakók ellen.

KAR

Hallottam erős hangját, hallottam kiabálását
A szerencsétlen
Kolkhiszi nőnek, nem csillapodott. Öregasszony, te beszélj,
135 Mert kettős kapujú otthonom mélyére panaszkiáltás
Tört be. Tudod, nem öröm nekem a ház baja, anyó,
Mióta barátság fűz hozzá.

DAJKA

Nincs többé palotánk! Minden tönkrement.
140 Uram a királylány ágyában;
A régi, közös hálószobában emészti életét
Az úrnóm; szeretteinek egyetlen
Szavától sem melegszik át a lelke.

MÉDEIA (*bentről*)

Jajajaj!
Bár széthasítaná fejemet az égi
145 Lángcsóva, Zeusz villáma! Ugyan, mi haszna tovább élnem?
Jaj, jaj! Bár a halálban lelnék kiutat
Utálatos életemből!

KAR

Figyelsz, ó, Zeusz, és Föld, és Fény,
Hogy miféle panaszt
150 Sikít füledbe a szerencsétlen feleség?
Téged a rettenetes nászágyért ugyan miféle
Vágy ragadott el, ó, eszelős asszony?
A halál végzete magától is eljön,
Siettetni kár! Ha a férjed
155 Új nászágyat vett célba imádatával,
Emiatt gyűlölettel ellene ne fordul!
Zeusz lesz melletted az igazság öre ez ügyben!
Túlzásba ne ess, magadat fölemészttve a hűtlen férjért!

MÉDEIA (*bentről*)

160 Ó, hatalmas Zeusz és Themisz úrnő,
Látjátok, miket szenvedek el, miután ünnepélyes esküvel
Ékesített föl nyomorult
Férjem? Bárcsak láthatnám őt – és új nőjét – egy nap
Palotájukkal együtt ízekre szakadni,
165 Amiért ilyen csúnyán elbántak velem.
Ó, apám, és ó, városom, ahonnet magamat kiszakítottam
Bűnősként, miután meggyilkoltam öcsémet.

DAJKA

Halljátok, miket mond, s az égre kiált,
Tanúként híva Themiszt és Zeuszt, kit az eskü súlyára
170 Ügyelő istennek hívnak a halandók?

Lehetetlen, hogy bármilyen apróságtól
Enyhüljön úrnóm haragja!

KAR

Hogyan vehetnék rá, hogy előbújjon,
Hogy idejőjön, és hallgasson
175 Baráti szavunkra?
Hátha mi szép szóval a lelkét beterítő haragot
És szíve kemény indulatát is elolthatnánk.
Csak nehogy együtt érző szándékom
180 Lepattanjon drága szeretteimről! Na, menj be,
És vezesd őt elő a palotából,
Igyekezz! Mondd meg neki, barátai vannak itt!
De siess, még mielőtt még kárt tenne
Valamiben! Ez a gyász ugyanis fertőző.

DAJKA

Jó, sietek. De attól tartok, ilyen
185 Állapotban nem tudok úrnőnkre hatni.
Mégis vállalom e nehéz munka terhét;
Akkor is, hogyha ő olyan szemekkel méregeti szolgálóit,
Mint egy frissen ellett nőstényoroszlán, valahányszor csak
Közelébe merészkednek, szólalni merészelnek.
190 Ha azt állítod, mindnyájan vakok és ostobák
Voltak, akik itt éltek előttünk, biztos nem lőnél mellé:
Ünnepen, lakomán, évfordulókon
Dalokat komponáltak, életörömmel töltve a füleket.
195 Ám a halandók viszontagságai ellen senki sem tudott semmit
Kitalálni, azokra nem orvosság a zenés aláfestés, a sok húron zengő dal...
Ezért van annyi rettenetes
Halál, ezért pusztít annyi csapás annyi szelíd otthont.
Mégis, íme, milyen hasznos lenne zenével
200 Gyógyítani a halandókat. Hogy akik jóllaktak
Lakomázva, ugyan mért engednék ki hiába a hangjukat?
A lakomázás nemcsak táplál, hanem állandó
Örömforrás is a halandóknak. *(Bemegy a házba)*

KAR

Hallottam panasza messzire zengő hangjait,
205 És mélységes fájdalomának reménytelen üvöltését
Áruló, bűnösen újraházasodó férje ellen.
Az isteneket hívja az igazságtalanul megbántott nő,
Zeuszt, és az esküket őrző Themiszt,
Aki áthozta őt
210 A szemközti partra, derűs Hellászba,
Az éjjeli tenger habjain,
A hajózhatatlan Pontoszon át.

A kapu kinyílik, jön Médeia, kilép a Kar elé, követi a Dajka. Sápadt, ijedt arca könnyes

MÉDEIA

- 215 Kijöttem palotából, korinthoszi nők,
Nehogy gőgösnek tartsatok. Tudok olyat,
Aki beképzelt; láttam már ilyeneket,
Másokról pedig hallok. Ezek közönyös
Viselkedéssel vívták ki a megvetést.
Igazságot nem tükröz az emberi szem:
- 220 Ha valaki a társát ismeretlenül
Gyűlöli, pusztán rápillantva, vétlenül.
Városban járjon nyílt szívvel az idegen;
Nem dicsérem a helybelit, ki befeszül,
És társaival esztelenségből szemét.
- 225 Engem e nyakamba zuhant, váratlan ügy
Teljesen összetört. Nincs kedvem élni így,
Lányok, öröm nélkül, meghalni volna jó!
Ki mindenem volt – most látom csak, mennyire –:
Kedves férjem a férfiak legalja lett.
- 230 Az összes gondolkodó, érző lény között
Legeslegnyomorultabbak mi, nők vagyunk.
Előbb férjet kell vásárolnunk, egy vagyont
Kiadva szerzünk testünk fölé zsarnokot;
Ez csapások között is legdurvább csapás.
- 235 Kérdés: példátlan vagy példás férjet kapunk?
Mivel a válás rombolja a renomét,
És nem illik az embert korlátozni sem...
Érkezve új erkölcsök, törvények közé
Jósnak kell lennünk – látatlanban senki sem
- 240 Tudhatja, kivel kell majd együtt élnie.
S hogyha sikerrel elértük mindezeket,
És férjünk jószántából hordja az igát,
Életünk irigylendő. Hogyha nem, halál.
Ha az együttéléssel torkig lesz a férj,
- 245 Fogja magát, talál sebére enyhülést
(Rokonhoz fordul vagy ismerőseihez);
Közben mi csakis órá függesztjük szemünk.
Azt mondják rólunk, életünk veszélytelen,
Mert otthon töltjük. Ők lándzsával küzdenek.
- 250 Súlyos tévedés! Én inkább a pajzs mögött
Állnék ezerszer, minthogy szüljek egyszer is!
De rád és rám nem illik ugyanaz a szó:
Te itt otthon vagy, itt áll apád háza is,
Családi körben élvezed az életet –
- 255 Én szálegyedül, otthontalan szenvedem
Férjem bűnét, ki barbár földről elrabolt;
S nincs itt anyám, fivérem, rokonom, kinél
E borzalomból futva horgonyt vethetek.

Tőled csak egyet kérnék, a következőt:
260 Ha volna mód, csak egy járható rejtékút,
Hogy mindezekért bosszút álljak férjemen
(S a nőjén, és ki hozzáadta, a papán) –
Sssst!... A nő máskor félelemmel van tele,
Fegyverre, harcra sosem gondol szívesen –
265 Ha ágya ellen terveznek merényletet,
Nincs nála földi lény vérszomjasabb.

KARVEZETŐ

Hallgatok. Joggal bünteted a férjedet,
Médeia! Nem csodálom, életed a gyász.
De látom közeledni Kreónt, a királyt,
270 Biztosan új döntések hírére hozza el.

Belép Kreón, kezében joggal, mögötte kíséret

KREÓN

Sötét tekintetű, férjedet gyűlölő
Médeia, hozzád szólok! Száműzlek ma még
Ebből a városból. Fogd kézen két fiad,
Csomagolj gyorsan! Én a parancs őreként
275 Jelentem most meg, s addig nem megyek haza,
Míg itt látlak a városhatáron belül.

MÉDEIA

Én nyomorult, porig alázva pusztulok!
A vitorlát feszítik ellenségeim,
Sehol a csapások elől jó kikötő.
280 Hadd kérdezzem meg, bármi lesz a büntetés:
Miért kergetsz el engem földedről, Kreón?

KREÓN

Félek tőled – nincsen okom szépíteni –,
Hogy kislányomra menthetetlen bajt hozol.
Sok minden támasztja alá félelmemet:
285 Okos vagy, annyi varázslatban járatos,
És férjedtől megfosztva gyötrődsz ágyadon.
Fenyegetőzől is – jelentették nekem –,
Az új pár és az após ellen valamit
Forralsz. Résen leszek, mielőtt kész a baj.
290 Jobb az nekem, ha most te gyűlölös, asszonyom,
Mint később nyögve bánni túl lágy szívemet.

MÉDEIA

Jaj, jaj!
Nem most először, gyakran megtörtént, Kreón:
A látszat ellenem szólt, és bajba sodort.
Aki józan átlagember, annak nem muszáj
295 Utódját túl okossá képeztetnie;

Mert nemcsak a lustaság vádja éri majd,
De irigyelni fogják polgártársai.
Az ostobák, ha új ismeretet hozol,
Haszontalannak és zagyvának tartanak;
300 Azoknak meg, akik pengének képzelik
Eszüket, te leszel a zavaró elem.
Vesztemre én is ilyen sorsban osztozom:
Okos vagyok, és irigyelnek egyesek
(Másoknak túl nyugodt vagyok vagy ideges),
305 Mások utálnak. Bár túl okos nem vagyok.
Szóval attól félsz, ártani fogok neked?
Olyan jó dolgom nincs – ne reszkess úgy, Kreón! –,
Hogy uralkodók ellen bűnt kövessék el!
Tettél te bármi rosszat? Tetszésed szerint
310 Adtad férjhez a lányodat. A férjem az,
Akit gyűlölök. Minden döntésed okos.
Ezek után én nem irigylem jó sorod.
EsküdjeteK, éljeteK boldogan! Csak én
Lakhassak itt tovább! Ért annyi sérelem,
315 Csöndben maradok; öklödé a győzelem.

KREÓN

Engem, bár a beszéded szívmengető,
Kiver a víz, hogy merényletet tervezel,
És még kevésbé bízom benned ezután.
A dühöngő nőt, mint a dühös férfit is,
320 Könnyebb kordában tartani, mint az okost.
Távozz a leggyorsabban, beszédet ne tarts!
Döntöttem rólad, úgyszincsen rá eszközöd,
Hogy gyűlölettel telve körünkben maradj.

MÉDEIA *(letérdel a király elé, úgy könyörög)*

Térdedre kérek, férjzett lányodra, ne...

KREÓN

325 Üres szájtépés, úgyszem győzől meg soha.

MÉDEIA

Elkergetsz és kismimmizel, volna szíved?

KREÓN

Nézd, nem szeretlek jobban, mint a házamat.

MÉDEIA

Hazám, gyanúsan sokszor gondolok ma rád.

KREÓN

Nekem sincs drágább, mint édes gyermekeim.

MÉDEIA

330 Jaj, halandóknak a szerelem végzetes!

KREÓN

Csakis attól függ, milyen állapotban ér.

MÉDEIA

Zeusz, ne bújhasson el sok-sok kínom oka!

KREÓN

Tűnés, eszement, elég volt a könnyözön.

MÉDEIA

Rajtunk a gondok súlya, nem kell több teher.

KREÓN

335 Mindjárt erővel dob ki szolgálaim keze!

MÉDEIA

Ne még, csak ezt ne, könnyörgök neked, Kreón...

KREÓN

Magadnak ártasz, ahogy nézem, asszonyom.

MÉDEIA

Elmegyünk, rendben. Most másért folyamodom.

KREÓN

Mondd, mit erősködsz, mért nem lódulsz kifelé?

MÉDEIA

340 Csak még ma hadd maradjunk, adj még egy napot,

Hogy kitaláljam, hová menekülhetünk,

Hadd legyen gondom a fiúkra – tudhatod,

Apjuk egyáltalán nem törődik velük.

Őket ne bánts! Szintén gyermekek apja vagy,

345 Lelkedben biztosan lakik jóindulat.

Mіндеgy, velem mi lesz, ha innen elfutunk,

Csak őket féltém, nem tehetnek semmiről.

KREÓN

Király vagyok, de tompa az akaratom;

Ez a baj, káromra van az a jó szívem.

350 Most is látom, hibázom, asszonyom, mikor

Engedek kérésednek. *(A fölálló Médeiának)*

Előbb intelek:

Ha isten fölkelő sugara itt talál

Fiaiddal a városhatáron belül,

Meghalsz. Kimondtam, komolyan is gondolom.

355 *(Jól van, maradj, ha muszáj, csak még egy napot.*

Csak nem kezdsz te semmi rosszba, bizhatunk.) (Kiséretével el)

KAR

(Szerencsétlen asszony,)

Jaj, jaj, fájdalomtól megnyomorított nő,

Hova fordulhatnál? Idegenként ki fogad be?

360 Vajon merre találsz a csapásoktól megmentő házat

Vagy vendégszerető földet?

Az isten a bajok kilátástalan örvényébe vetett,

Mélyre nyomott téged, Médeia!

MÉDEIA

A helyzet nem túl rózsás, nincsen igazam?

365 De azt ne higgyétek, hogy végleg így marad!
Vár még az ifjú párra egynéhány pofon,
És rá, ki így rendezte, nem kis nyakleves!
Hát hízelegtem volna ennek valaha,
Ha nem hasznot keresnék, cselt a cél felé?
370 Nem szóltam volna, nem érintem a kezét.
De a hülyeség magas fokára jutott,
És ahelyett, hogy elkasználá tervemet,
Elúzve innen, egy napot nekem hagyott!
S egy napon három ellenségem tetemét
375 Szállítom: az apát, a lányt és férjemét!
Számukra számtalan halálnemet tudok,
Vajon melyiket válasszam, kedveseim?
Lángba borítsam a házaspár otthonát,
Vagy éles karddal döfjem át a májukat,
380 A házba lopózva, hol ágyuk áll?
Csak egy a gond: ha bárki rajtakap,
Besurranóként mint ügyeskedem,
Kinevetnek halálos ellenségeim.
Legjobb az egyszerű út, tapasztalatot
385 Azon szereztem: méreggel végzek velük.
Hát hajrá!
Már halottak is. Aztán hol lesz menedék?
Ki nyújt védelmet, fejem fölé fedelet,
Vendégbarát ki védi majd személyemet?
Ilyen nincs. Muszáj várnom egy kis ideig,
390 S mikor egy biztonságos vár bukkan elő,
A gyilkosságot csellemel hajtom végre; és
Ha közben utamba áll bármi akadály,
Kést ragadok, és a halált is vállalom,
S a hullájuk fölött nem szánom magamat.
395 Úrnőmre mondom, akit leginkább tisztellek
Az istenek közt, ki választott segítőt,
Hekatéra, ki otthonom mélyén lakik,
Nevetve rajtam senki engem meg nem aláz.
Keserű gyásszá változtatom nászukat,
400 Keserűvé a kiutasításomat.
Most menj, és vedd be minden bevált trükködet,
Médeia, tervezd el, váltsd valóra a cselt!
Föl az új rettenetre! Eljött az idő!
Látod, mit szenvedsz! Nem, gúny tárgya nem leszel
405 A Sziüphosz-utód és Iaszón lagziján,
Hisz hős apától, Héliosz véréből származol.
Van rutinod. Ismerjük el, mi, asszonyok,
Mindig a jóra törekedni nem tudunk;
A pusztításban vagyunk jó szakemberek.

KAR (*első sztaszimon*)

1. sztrophé

- 410 Fölfele, forrásuk fele folynak a szent folyamok,
Visszájára fordul a jog, és minden egyéb.
A férfiak trükköznek, és az istenekbe vetett
Bizalom a semmibe tűnik.
- 415 Fonákjára fordul a közhit, s én visszanyerem a jó hírem.
A megbecsülést a női nem kivívja végre!

1. antisztrophé

- 420 Remélem, a dalszerzők nem fognak többé
Himnuszokat zengeni a női csalásokról!
Lássuk be, eddig nem a nők voltak híresek arról,
425 Hogy rájuk bizza a lanttal kísért dalt
Phoibosz, a zeneműtár őre. Különben eddig is nótáztattam
Volna a férfiakról! Bőven van mit mondani
430 A sorsunkról éppúgy, mint az övékééről.

2. sztrophé

- Te pedig elhajóztál az apai palotából,
Kétségbeesetten szelve a tengert a kettős szikla őrizte
Szoroson át. Azóta idegen
435 Földön laksz, miután elveszítetted
Az ágyad, férfi nélkül élsz,
Te szerencsétlen, megalázásként
Kergetnek a száműzetésbe.

2. antisztrophé

- Az esküt senki se tiszteli, a szégyenérzet
440 A nagy Hellászban ismeretlen fogalommá vált.
Neked sincs többé apai palotád,
Ó, te szerencsétlen, ahol horgonyt vethetnél
Fájdalmadtól távol. Az új királylány
Ereje összetörte ágyadat,
445 Így lett úrnővé palotádban.

Jön Iaszón a palotából

IASZÓN

- Nem most először: tapasztaltam eleget,
Az örült szenvedély betegség, semmi más.
Lett volna esély lakni e falak között,
Megértéssel fogadva a törvény szavát;
450 De izgágaságodért számúz a király.
Nincs közöm hozzá! Tőlem mondogathatod,

Hogy Iaszón a földön a legnagyobb szemét.
Annak fényében, ahogyan őket szidod,
Szép, hogy megúszta, és csak számúz a király.
Figyelj, próbáltam enyhíteni a család
455 Haragját, azon voltam mindig, hogy maradj;
Mire te csak nem hagyod abba eszelős
Rágalmad, egyfolytában szörnyűségeket
Terjesztesz a családról. Számúznak tehát.
Szeretteimet ezután se feledem;
460 Nézd, itt vagyok, érted aggódva, asszonyom,
Nehogy elindulj két fiunkkal pénztelen,
S hogy szükségét ne szenvedj. A számúzetés
Sok kínnal jár. Te bármennyire is utálsz,
Én nem tudnálak téged gyűlölni soha.

Iaszón utolsó szavai közben Médeia a férfi felé fordul, és hosszan, némán méregeti

MÉDEIA

465 Aljas gazember, csak ezt tudom mondani,
Ha mocskaidra pontos nevet keresek.
Eljöttél hozzánk, te, leggyűlöletesebb
(Éppúgy az istenek, mint az ember előtt)?
Szerinted bátor gesztus a szeretteid
470 Szemébe nézni aljasságaid után?
Szerintem súlyos betegségben henteregsz:
A pofátlanságban!... De jó, hogy jössz, igen.
Egyrészt könnyitek lelkemen, ha szitkokat
Szórok rád; másrészt szenvedsz, hogyha hallgatod.
475 Hadd kezdjem mondandóm a dolgok kezdetén:
Én megmentettelek, tudja minden görög,
Ki veled indult az Argó fedélzetén;
Azért küldtek, hogy hajts igába tűzköpő
Bikákat, vess a földbe halálos magot –
480 A sárkányt pedig, mely az aranygyapjú-bőrt
Sok gyűrűs öleléssel védte éberem,
Megöltem, s egéruat nyitottam neked.
Majd elárulva apámat s otthonomat,
Mentem pélionbeli Iólkosz felé
485 Veled, inkább szívem, mint jó eszem nyomán.
Peliaszt legszörnyűbb halállal, lányai
Kezével gyilkoltam meg, hogy te sose félj.
S te mindezt elfogadtad tőlünk, férfiak
Legalja, sőt új ágyba fekszel, áruló –
490 Bár van két szép fiad! Ha meddő volna és
Öreg a nejed, esküszöm, megérteném.
Esküd hitele nulla. Higgyem el: neked

Nem istenek többé a régi istenek,
Vagy új törvény lett érvényes mindenkire?
495 Nyilvánvaló, hogy megszegted az esküdet.
Jaj, jobb kezem, olyan sokszor kulcsoltad át,
És térdem is! Hiába ölelt annyiszor
A szemét férfi – megcsaltak reményeink! (*Kis szünet*)
Na, beszéljük meg, mint baráttal a barát.
500 Tőled ezek után várhatok bármi jót?
Mocsoknak fogsz tűnni, akármit válaszolsz.
Hová forduljak most? Apám háza felé?
Azt elárultam érted, mint hazámat is.
Szegény Peliasz-lányokhoz? Ők kedvesen
505 Fogadnának; kinyírtam apjukat, sebaj!
Hát így állunk: az otthoniakkal simán
Ellenségemként bántam; minden józan ok
Nélkül, kedvedért hadat üzentem nekik.
Viszonzásul boldoggá tettél mindezért;
510 Hadd lássa Hellász-szerte sok nő, hogy milyen
Csodás, húséges férjem van – én nyomorult!
Ha majd e földről száműzetésbe megyek,
Társtalanul, a két fiammal egymagam,
Micsoda szégyen lesz az ifjú férjnek is,
515 Hogy volt családja koldusként bolyong.
Ó, Zeusz, miért van, hogy te fémjelet teszel
A színaranyra, semmi kétség nem marad;
De férfiban meglátni: ki jó, ki szemét,
Nincs arra semmi látható jel testükön?

KAR

520 Borzalmas indulat, kezelhetetlen is,
Mikor rokon és rokon közt támad viszály.

IASZÓN

Bizonyítanom kell, hogy nyelvem jól forog,
De mint hajón ügyes vitorlakezelő,
Levonom szépen vászنام, így mentem magam
525 A te parttalan szózuhatagod elől.
Én – hogyha már érdemeid emlegeted –
Küpriszt dicsérem mint a legfőbb segítőt
Utamon minden isten s halandó közül.
Finom lelkeddel hogyha fölhánytorgatod
530 A múltat, láthatod: Erósz kényszerített
Pontos nyilával, hogy megmentsd a testemet.
De nincs ezen túl sok magyarázni való.
Jól tetted, bárhogy is használtál nekem.
Mégis: te többet kaptál megmentésemért,
535 Mint amit adtál; azt is elmondom, miért:
Először is nálunk laksz barbár föld helyett,

Hellászban megtanultad, mi jó, mi helyes,
 S törvény szerint élsz, nem gyűrhet le nyers erő.
 És minden hellén tudja okosságodat,
 540 És jó híred van köztünk. Ha egy eldugott
 Zugban laknál, nem emlegetne senki sem.
 Házamban inkább ne legyen semmi arany,
 Ne zengjek dalt, mely Orpheusszal versenyez,
 Ha nem látja, nem hallja soha senki sem!
 545 Ennyit arról, hogy mit köszönhetek neked.
 Elég. Te erőszakoltál ki ennyit is.
 Ami pedig a házasságom illeti,
 Bár piszkolod, be fogom bizonyítani,
 Hogy okos voltam, átgondolt, s az értetek
 550 Érzett szeretet irányított –
 (*Médeia hevesen tiltakozik*)
 nyugalom!
 Mikor Iolkoszból megérkeztem ide
 Sok elviselhetetlen veszteség után,
 Jobb gyógyírt mit is találhattam volna itt,
 Én száműzött, mint egy királyi esküvőt?
 555 Nem mintha megutáltam volna ágyadat,
 Mint te állítod, s új nőért fütene vágy,
 A sokgyermekesek díját sem kergetem,
 Mert pont elég a kettő, nem panaszkodom;
 Hogy nyugalomban lakjunk, sokkal fontosabb,
 560 S hogy ne szenvedjünk hiányt semmiben, hiszen
 A szegény közeléből fut minden barát;
 S hogy házamhoz méltón neveljem két fiam,
 S ha testvért nemzek, illesse meg ugyanaz
 A rang; s ha egybefűzöm nemzetségemet,
 565 Boldog legyek. Te gyerek-ügyben mit akarsz?
 Nekem is érdekem, hogy jól bánjak velük,
 Mint a leendőkkal. Hát nem jó gondolat?
 Beláthatnád, de csak az ágyad érdekel.
 Ti, nők, úgy vagytok vele, ha meleg az ágy,
 570 Azt mondjátok, bőven megvan mindenetek,
 De érje bármi kár hálószobátokat,
 A legszebb és leghasznosabb dolgokban is
 Hibát találtok. Máshogy kéne gyereket
 Nemzeni, akkor nem létezne női nem;
 575 S nem érné úgy az embert semmi baj.
KARVEZETŐ
 Iaszón, a mondókád most is összeszedett.
 Szerintem – bocs, ha egyetlen szót mondhatok –:
 Szemétség elárulni feleségedet.

MÉDEIA

- 580 Egyéb halandóktól sokban különbözöm.
Számomra aki gazember, de jól beszél,
Az érdemli a legsúlyosabb büntetést.
Szilárd szavakba öltöztet gyalázatot
A bűnelkövető. Csakhogy nem túl okos. *(Iaszónnak)*
Úgyhogy csak ne legyél te most rendes velem,
585 Se szép beszédű. Egyetlen szó földre sújt:
Ha nem volnál gazember, meggyőznél hamar
Új nászodról; de tudtunk nélkül cselekedsz.

IASZÓN

- Ja, biztos támogattad volna tervemet,
Ha nászomról beszámolok... – önuralom
590 Híján hogy fogtad volna vissza szívedet?

MÉDEIA

Nem ez a baj, hanem hogy barbár nővel élsz,
S ez nem vezet megbecsült öregkor felé.

IASZÓN

- Muszáj megértened: nemcsak úgy „nőszülök”,
Királyi esküvőt nem egy nőért kötök,
595 Hanem – mint mondtam – meg akarlak menteni,
Hogy fiaink mellé jó házból származó
Utódot nemzzek palotám bátyájaként.

MÉDEIA

Nem érdekel a boldogság, ha tiszta kín,
Sem a gazdagság, amely undorral vegyül.

IASZÓN

- 600 Tudod, hogy változz meg, s hogyan élj okosan?
Undorítónak sose gondold a sikert,
S ha jól megy dolgod, ne siránkozz magadon.

MÉDEIA

Gyalázz csak; fedélért fordulnod van hová,
Míg én országodból kifosztva távozom.

IASZÓN

- 605 Magadnak kerested a bajt, mást ne okolj!

MÉDEIA

Mit követtem el? Új házasság, árulás?

IASZÓN

A királyi házat átkozod rémesen.

MÉDEIA

Házadnak is a legfőbb átka lehetek!

IASZÓN

- Minderről veled többet nem vitatkozom.
610 Ha pénzre van szükséged vagy szükségetek,
Kérhetsz bármennyit, én nem garasoskodom;
Szólj, és írok néhány ajánlólevelet,

S barátaim majd biztos jól bánnak veled.
Ha ezt sem kéred, hát örült vagy, asszonyom!
615 Több haszna lenne félretenni haragod.

MÉDEIA

Barátaid nyakán kérődzni nem fogunk,
Nem kell a pénzed, nem kell tőled semmi sem!
Kinek jó aljas ember ajándéka, hm?

IASZÓN

Én isteneket hívok ide tanúként,
620 Hogy segítsenek neked, s fiainknak is.
Neked sok volt a jóból, úgyhogy pimaszul
Eltaszítod a barátaidat. Ezért
Aztán még jobban megkeserülöd.

MÉDEIA (*elutasítja*)

Tűnjél már innen! Szétrepeszt a vágy az új
Nőd után... Mondd, mit keresel házon kívül?
625 Nőszülj meg! Ha rám hallgatnak az istenek –
Ezerszer megbánod még ezt a nőszülést.

Iaszón el

KAR (*második sztaszimon*)

1. sztrophé

A túlságos erővel
Érkező szerelem sem boldogságot,
Sem fejlődést nem hoz
630 Az embernek. Ámde ha könnyű sebet ejt
Küprisiz: nincs más
Istenség ennyire tökéletes boldogságot adó.
Úrnóm, bárcsak
Arany tegzedből sohasem
Lőnéd rám
Célt sohasem tévesztő nyiladat, vággyal telibe találva.

1. antisztrophé

Bárcsak arany józanság töltene teljesen el,
635 Isteneink leggyönyörűbb adománya!
Ó, bár sose kényszerítene
Viszályt szító, durva vitákra,
Kilátástalan ütközetekre az istennő, Küprisiz,
Lelkemet ajzva, halálra sebezve,
Amíg idegen ágyakba cibál –
640 Inkább harc nélkül
Tisztelje a házasságot,
Kisimítva az éles eszű nők ágyát.

2. sztrophé

Drága hazám és házam, a várostól sose foszthasson meg senki,
645 Sose jussanak részemül nyomor és
Számkivetettség ólmos napjai,
Sose kelljen gyászolnom senkit. A halál, a halál
Gyűrjön le, mielőtt erre virradnék. Nagyobb
650 Kín nincs, mint ha az ember
Elveszti szülőföldjét.

2. antisztrophé

Láttuk szemtől szembe, nem másokat ismétlek:
655 Igen, nem volt város, senki jóbarát,
Aki megvédett volna, mikor elszenvedted
A legszörnyűbb bajt. Pusztuljon nyomorultul,
Aki úgy él, hogy nem tiszteli
660 Barátainak tiszta szívét;
És kapuját zárva tartja előttük. Nekem
Sose lesz a barátom az ilyen ember.

Jön balról Aigeusz, utazóruhában

AIGEUSZ

Médeia, légy boldog! Nem mondhat senki sem
Szebb és jobb üdvözlést a barátainak!

MÉDEIA

665 Te is légy boldog, bölcs Pandión gyermeke,
Aigeusz! A városba honnan érkezel?

AIGEUSZ

Phoibosz ős jóshelyén jártam, onnan jövök.

MÉDEIA

Miért jártál te földünk jósló köldökén?

AIGEUSZ

Választ kerestem, hogyan lehet gyermekem.

MÉDEIA

670 Az istenekre, máig nincsen gyermeked?

AIGEUSZ

Sajnos. Valamilyik isten csapása ez.

MÉDEIA

Van feleséged? Vagy a nász csak a jövő?

AIGEUSZ

A házasság bilincset nem kerültem el.

MÉDEIA

És mit mondott Phoibosz a csemeték felől?

AIGEUSZ

675 Beszéde bölcsebb, semhogy ember értené.

MÉDEIA

Megtudhatnánk az isten jóslatát mi is?

AIGEUSZ

Ahhoz nagyon csiszolt elme kéne ide.

MÉDEIA

Gyerünk, mit jóslt? Árudd el, ha nem tilos.

AIGEUSZ

A zsákból kiálló lábat ne oldozd el, amíg...

MÉDEIA

680 Míg mit nem fogsz csinálni, vagy hová nem érsz?

AIGEUSZ

Míg el nem érem az otthoni tűzhelyem.

MÉDEIA

Milyen szükség vezette hajódat ide?

AIGEUSZ

Itt lakik Pittheusz, a troizén föld ura...

MÉDEIA

Pelopsz fia, a istenfélő férfiú.

AIGEUSZ

685 Vele megosztanám az isten jóslatát.

MÉDEIA

Bölcs ember, ilyen kérdésekben járatos.

AIGEUSZ

S legkedvesebb a harcostársaim között.

MÉDEIA

Hát járjál sikerrel, nyerd el, amire vágysz!

AIGEUSZ *(szemügyre veszi Médeia arcát)*

De mért vagy sápadt, szemed miért zavaros?

MÉDEIA

690 Aigeusz, a férjem mindenkinél aljasabb.

AIGEUSZ

Mit mondasz? Érthetőbben: mi történt veled?

MÉDEIA

Nagyon megbántott. Én nem bántottam soha.

AIGEUSZ

Mit követett el? Világosabban beszélj!

MÉDEIA

Választott helyettem egy új, királyi nőt.

AIGEUSZ

695 Képes volt ilyen aljasságra, komolyan?

MÉDEIA

Komolyan. Megveti a volt szeretteit.

AIGEUSZ

Szerelmes lett? Vagy megutálta ágyadat?

MÉDEIA

Annyira szerelmes, hogy minket elhagyott.

AIGEUSZ

Ennyi róla elég, nyilván gazember ő.

MÉDEIA

700 A királyságba lett szerelmes, úgy tűnik.

AIGEUSZ

Ki adta hozzá lányát? Ez is érdekel.

MÉDEIA

Kreón, aki korinthoszi földön király.

AIGEUSZ

Fájdalmad így már nem csodálom, asszonyom!

MÉDEIA

Végem van! Ráadásul számúznak hamar.

AIGEUSZ

705 Miért? A láthatáron újabb szörnyűség?

MÉDEIA

Kreón ítelt, Korinthosz földjén nincs helyem.

AIGEUSZ

És Iaszón túri? Én ezt föl nem foghatom.

MÉDEIA

Látszólag dehogysis; de azért viseli.

(Aigeusz lába elé veti magát)

Nézd, térdre hullva itt előtted, állad és

710 Térded érintve könnyörgök életemért!

Kérlek, könyörülj rajtam, szerencsétlenem,

És ne tórd el, hogy magamban számúzzenek,

Fogadj be városodba és házadba is!

Jutalmazzák gyermekekkel nagy jótettedet

715 Az istenek, s élj boldogan halálodig!

Nem tudod, milyen kincs jut kezedbe velem.

Utánam nem leszel többé gyermektelen,

Sok sarjat nemzel! Vannak erre szereim.

AIGEUSZ

Hát jó, sok minden szól melletted, asszonyom,

720 Először is: így akarják az istenek;

Másodszor: ott vannak az ígért gyermekek!

Ez a cél tölti be egész létezésemet.

Így döntöttem: ha városomba érkezel,

Barátomként fogadlak jó szokás szerint.

725 Viszont egy dolgot tisztáznunk kell, asszonyom:

Erről a földről én nem küldelek tovább,

De hogyha kopogtatsz palotám ajtaján,

Bajod nem eshet, senkinek nem adlak át.

E földről másfelé csak magadtól mehetsz.

730 Én vendégbarátként többet nem tehetek.

MÉDEIA

Nagyszerű. Hogyha valamit még kérhetek:
Esküdj meg erre, úgy minden tökéletes.

AIGEUSZ

Nem bízol bennem? Mondd, az adott szó kevés?

MÉDEIA

Bízom, de Peliasz az ellenségem, és
735 Kreón is. Ezeknek, ha súlyos eskü köt,
Nem adsz ki, elhurcolni nem engedsz soha,
De eskü nélkül megmásíthatnád szavad,
Barátkozhatnál velük, és futárjaik
Meggyőzhetnének... Egymagam gyöngé vagyok,
740 Övék a trón és a korlátlan hatalom.

AIGEUSZ

Nem bízol semmit a véletlenre, igaz?
Ha ettől vagy nyugodt, én nem ellenkezem.
Hisz nekem is így a legbiztonságosabb:
Van mire hivatkoznom, hogy miért vagy itt,
745 Ügyed nyomatékot kap. Kire esküszöm?

MÉDEIA

Esküdj Gaiára, s Héliosra, az apám
Apjára, és az összes istenekre, pont.

AIGEUSZ

Mit tegyenek, vagy mit ne? Nos, elárulod?

MÉDEIA

Hogy el nem űzöl országodból semmiképp,
750 Akkor sem, hogyha ellenségem el akar
Hurcolni, nem adsz ki soha, amíg csak élsz.

AIGEUSZ

Gaiára s Héliosz fényére esküszöm,
S az összes istenekre: megtartom szavam.

MÉDEIA

Elég! S hogyan bűnhődj, ha esküd megszeged?

AIGEUSZ

755 Úgy, ahogy mindegyik hamis eskütevő.

MÉDEIA

Béke veled! Rendben, már nincsen semmi baj.
Indulok városodba, amint csak lehet,
Miután szépen véghezvittem tervemet.

KARVEZETŐ *(a kíséretével távozó Aigeusznak)*

Maia fia, az utakon vezérlő Hermész
760 Kísérjen palotádba! Bár beteljesülne
Az összes forró vágyad: olyan
Becsületes embernek tűnsz
A szememben, Aigeuszom!

MÉDEIA

- Ó, Zeusz lánya, Diké, s ragyogó Héliosz,
765 Most végre ünnepelhetünk, barátaim:
Jó útra tértünk, éltet és fűt a remény,
Hogy ellenségeimen bosszút állhatok!...
Ez az ember a legjobb percben bújt elő,
És terveinknek biztos kikötője lett.
- 770 Van nála hely kivetni hajónk horgonyát,
Athénban, Pallasz városában pontosan!
Most minden pompás tervemet ismertetem
Veled. Hallgass, ha nem is szerzek örömet.
Elküldöm Iaszónhoz szolgálaim egyikét:
Nevemben kérje, hogy jöjjön személyesen;
775 S ha eljött, én elképesztő kedves leszek,
Majd én is pont úgy gondolom, mint ő: legyen
Királyi esküvő! Mindegy, ha áruslás,
Nekünk is bejön ez a remek gondolat.
- 780 Megkérem, hadd maradjon itt a két gyerek
(Nem mintha szívesen hagynám a fiúkat
Vadidegenben, ellenségeim között),
Hanem hogy csellel megöljem a lányt.
Megnyerő ajándékot is küldök velük
785 Az asszonynak: engedje, hogy maradjanak!
Egy könnyű peploszt és egy arany koronát.
S mikor a lány a díszeimbe öltözik,
Halállal pusztul, és ki hozzáér, az is.
Mérgekkel itatom át ajándékomat.
- 790 Erről többet, azt hiszem, nem kell mondanom.
De jaj nekem, hogy mit kell tennem – ezután!
Meg kell ölnöm a saját gyermekeimet.
Nem menti őket senki kezeim közül.
Iaszón házát romba döntve, elhagyom
795 A várost, legdrágább kincsem gyilkosaként,
Futva a legeslegsúlyosabb bűn után.
Ellenség rajtam nem derül, barátaim.
Na, rajta! Mért is élek? Nekem nincs hazám,
Se házam, támaszom a borzalmak között.
- 800 Nagyot hibáztam, mikor elhagytam apám
Házát, hallva a hellén férfi szép szavát –
Kin bosszút állok, mert minden isten segít.
Nem látja tőlem született, két jó fiát
Soha többé élve; és az új feleség
805 Sem fogan tőle gyermeket, mivel sötét
Halállal kell meghalnia mérgem miatt.
Gyámoltalannak ne nevezzen senki sem,
Sem gyöngének, sem halvérűnek, más vagyok:

810 Ellenséggel kemény, baráttal tiszta, nyílt.
Az ilyen ember híre él a legtovább.

KAR

Mivel közölted velünk ezt a tervedet,
S mert javadat akarjuk, s törvénytisztelők
Vagyunk mind, kérünk, ne művelj ilyeneket!

MÉDEIA

Pedig muszáj! De neked megbocsátható,
815 Hogy így beszélsz: nem tudod, mi a szenvedés.

KAR

Képes lennél megölni saját magzatod?

MÉDEIA

Így tudom jobban megalázni férjemet.

KAR

A legeslegszerencsétlenebb nő leszel!

MÉDEIA

Haladjunk! Tényleg minden szó fölösleges.
(Az ajtó előtt várakozó Dajkának)

820 Te pedig indulj, Iaszónt kíséred ide!
Bizalmas ügyben támaszodra számítok;
S egy szót sem arról, hogy szándékom micsoda,
Ha jót akarsz úrnődnek, és nő vagy te is.

A Dajka el

KAR *(harmadik sztaszimon)*

1. sztrophé

Áldottak örökké Erekhtheusz utódai,
825 Boldog isteneknek a gyermekei,
Háborútól sose dúlt, szent földön táplálkozva
Csodás ismeretekkel, a legtisztább, legszabadabb levegőn
830 Lépkedve, ahol, mondják, egykor
A kilenc pieriai Múzsza a szőke Harmoniától megszületett.

1. antisztrophé

835 A gyönyörű hullámú Képhiszosz folyóból
Merített állítólag Küprisz, hogy
E földet telefújja a szelek szelíd és
840 Édes leheletével. A monda szerint hajkoronáját
Mindent illatozó rózsakoszorú díszíti;
Miközben a Józan Ész társául küldi a Vágyat,
845 Minden erényes tett segítőjét.

2. sztrófé

A szent folyók városa,
Barátoknak menedéket nyújtó föld hogyan is
Fogadhatna be téged, a kettős gyermekgyilkost
850 Polgárai közé, sosem évülő bűnőddel?
Gondolj a saját gyermekedet sújtó csapásra,
Gondolj bele a gyilkosságba: saját fiaidra hogyan foghatnál kést?!
Na ne! Térden csúszva, egész szívünkkel,
Mindenre, ami szent, kérünk:
855 Ne gyilkold meg a gyermekeidet!

2. antisztrófé

Honnan gyűjtesz erőt, akár elmédben,
Akár izmodban, hogy saját édes fiad
Szívébe hasíts
Rettentő vakmerőn?
860 Hogyan tudod majd véghezvinni
A gyilkosságot a szemükbe tekintve,
De sírás nélkül? Lehetetlen. Látva
A két fiadat térdre borulva az életükért könyörögni,
Te úgysem mernéd az ő omló vérükben áztatni kezed
865 Hidegvérű gyilkosként!

Jön Iaszón, mögötte a Dajka

IASZÓN

Hívtál, itt vagyok. És bár indulattól égsz,
Jövök, ha hívsz, hallgatlak, így természetes.
Valami újat találtál ki, asszonyom?

MÉDEIA

Iaszón, kérlek, hogy bocsáss meg mindenért,
870 Amit mondtam. Viseld a kitörésemet
A régi méltósággal, annyi jó után.
Magamba szálltam, és szidtam magam nagyon:
„Ó, miért őrzöngök, én szörnyen ostoba,
Miert rühellem, aki jót akar nekem?
875 S mért fordítom magam ellen e föld urát,
És férjemet, aki rólunk gondoskodik:
Elveszi a királylányt, s új testvéreket
Nemz a kisleányoknak? Mi ütött belém,
Hogy fújok?... Kész, így intézték az istenek.
880 Hát nincsen két fiam, és nem tudom talán,
Hogy száműzöttek vagyunk, sehol egy barát?”
Végiggondolva ezt, fájt nem hétköznapi
Hülyeségem, és hiábavaló dühöm.
Dicsérlek, mert beláttam bölcsességedet,

885 A rólunk való szép gondoskodást, melyet
Bölcsen megszerveztél; s én voltam esztelen,
Hogy nem vettem részt terveidben eddig is,
S nem készítettem elő a nászgyadat,
És nem pátyolgattam számodra új nejed.

890 Csak: nő. Sose utánozd örültségemet,
Hülyeséggemmel szemben te ne légy hülye.
Bocsáss meg, látom összes tévedésemet,
De állíthatom: mára megjött az eszem.

(Bekiabál a házba)

895 Fiúk, fiúk, gyertek ki, jöjjetek elő,
Köszönjétek apátoknak, és szóljatok
Hozzá, mint én, öleljétek meg őt hamar,
S mint én, mondjátok neki, nincs harag.
Kössünk békét, feledve minden gyűlölet!

900 Nyújtsatok kezet apátoknak!... Semmi baj,
Csak gyomromba nyilallt valami régi ügy!
Édes fiaim, vajon a karotokat
Hányszor tárjátok még ki? Nyomorult fejem!

(Könnyezve)

Sírás fojtogat, félelemtől remegek.

(A gyerekeknek)

905 Kibékültünk apával, minden rendbe jött,
Csak azért fátyolozzák könnyek a szemem!

KAR

Nekem is könnyáradat borítja szemem.
Csak ne jöjjön nagyobb baj az eddiginél!

IASZÓN

Dicsérlek, asszonyom. Volt, elmúlt: nincs harag.
Még szép, hogy fölháborodik a feleség,
910 Ha férje házon kívül kapcsolatba kezd.
Úgy látom, végre megjött a józan eszed,
És végre fölismerted – lassan, mondhatom –
A győztes tervet. Bölcs nők álláspontja ez.

(A gyerekekhez fordul)

915 Rólatok, fiúk, apa gondoskodni fog;
Nagy munkámban isteni háttér támogat;
S tudom, hogy majd e korinthoszi föld
Vezetői lesztek, akár öcséitek!

Nőjétek nagyra! Intéz minden egyebet
Apa, s a veletek törődő istenek.
920 Bár láthatnám, fényes, fiatal hőseim,
Hogyan győztök az összes ellenség fölött.

(Médiához fordul, aki sír)

Neked miért omlik a szemedből a könny,

- Miért fordítod el holtsápadt arcodat?
Mondtam bármit, amivel megbántottalak?
- MÉDEIA
925 Nem. Belegondoltam, milyen lehet nekik.
- IASZÓN
Légy nyugodt, biztosítom a jövőjüket.
- MÉDEIA
Szót fogadok. És mindenben hiszek neked.
Sírásra születünk; s én is nőből vagyok.
- IASZÓN
Mégis, miért sírsz úgy a gyerekek miatt?
- MÉDEIA
930 Én szültem őket. Amikor jólétükért
Imádkozol, aggódok, megmaradnak-e.
Beszéljünk másról, amiért hívattalak:
Van, amit említettünk, most a többi jön.
A király úgy döntött, innen engem elűz
- 935 – Nincs más megoldás, ez a legjobb nekem is,
Nehogy útban legyek Kreónnak és neked:
Ő azt hiszi, a ház ellensége vagyok –;
Én innen száműzetésbe megyek,
De mindenképpen te neveld a fiúkat!
- 940 Kérjed Kreónt, hogy őket ne kergesse el.
- IASZÓN
Nem tudom, meggyőzhetem-e, próbálkozom.
- MÉDEIA
Legelőször is kérd meg feleségedet,
Szóljon apjának, hogy őket ne űzze el.
- IASZÓN
Jó ötlet, neki sikerül – ha bárkinek.
- MÉDEIA
945 Lássuk be, ő is egy a többi nő közül.
Segítetek mindenben, amiben csak tudok!
Figyelj, olyan ajándékot küldök neki,
Amilyet nem látott még az egész világ:
(Habkönnyű peploszt, s hozzá arany koronát),
- 950 A gyerekek majd elviszik. *(Bekiabál a házba)*
Hé, emberek,
Az ajándékokat hozza ki valaki!
(Iaszónnak)
Nem egyetlen öröme lesz, hanem ezer:
A legjobb férfi fogadja ágyába őt,
S övé a díszruha, mit egykor Héliosz,
- 955 Apám apja hagyott az utódaira.

Egy szolgáló kihozza a díszruhát és az aranykoronát. Médeia mindkettőt átnyújtja gyermekeinek

Fogjátok, fiúk, s vigyétek el a Kreón-
Lánynak, adjátok a királyi feleség
Kezébe. Nászajándék, nem akármilyen!

IASZÓN

Te szegény, mért fosztod meg mindentől magad?
960 Szerinted nincs királyi házban ruha épp
Elég, vagy nincs arany? Tartsd meg, nekik minek?
Mert hogyha kicsit is hallgat rám a nejem,
A kincseknél engem mégiscsak többre tart!

MÉDEIA

Nézd, hat az ajándék az istenekre is!
965 Az arany százezer szózatnál többet ér.
Az isten őt pártolja, csak őt segíti,
Hiszen királylány, s fiatal. Fiaimért
Nem csak aranyat adnék: életemet is.
Fiúk, a fényűző házba induljatok
Apátok új nevéhez – úrnóm nekem is,
970 Érjétek el, hogy ne számúzzön titeket,
Ajándékokkal; ügyeljete nagyon,
Saját kezűleg vegye át a díszruhát.
Na, indulás! Anyátoknak, vágya szerint,
975 Sikereitekről csak jó hírt hozzatok.

KAR

1. sztrophé

Most már semmi remény,
Meggillantjuk a két fiú kurta jövőjét.
Semmi, de semmi. Zuhannak
Máris a végzet völgye felé.
Fölpróbálja a friss
Feleség az arany fejpántot,
S íme, felölti vele a pusztító átkot.
Mézszőke fürtje fölé ő maga
980 Helyezi Hádészt,
A sötét dísz, ő maga, pusztá kezével.

1. antisztrophé

Hogy tudna lemondani az ambróziás
Ragyogásról? Persze, hogy a díszruhát
És az arannyal átszőtt
Koszorút mielőbb fölpróbálja!
985 Így készül akaratlanul az alvilágiak közé
Menyasszonyi díszben;
Így hullik a kifeszített hálóba;
Így éri csapás
A szerencsétlent, sorsa elől
Nem tud menekülni.

2. *sztróphé*
990 Na és te, szegény! A rossz házasságért felelős, a királyi rokonságért
ácsingózó férfi,
Jaj, temiattad pusztul két fiad – neked halvány fogalmad sincs az egésztől –,
Temiattad hal feleséged
Szörnyű halált.
995 Milyen messzire tévedtél a kitervelt úttól!

2. *antisztróphé*
Végül siratom gyászos sorsodat is, két fiú
Szerencsétlen anyja, ki saját szülőtteidet
Ölöd meg a hajdani nászágyért, melyet
1000 A te csaló gazember férjed
Más nővel osztott meg szerelmes ölelésben.

Jön a Nevelő a két gyerekkel

NEVELŐ

- Úrnóm, fiadra nem vár száműzetés,
S ajándékaidat a feleség saját
Kezűleg vette át. Már szent a béke. Jaj,
Mi van?
1005 Állsz, mint akit letaglóztak, jó hír után?
(De miért fordítod arcodat másfelé?
Nem is örülsz, hogy csupa jó hír érkezett?)

MÉDEIA

Jajjj!

NEVELŐ

Az örömhírel nem cseng egybe válaszod.

MÉDEIA

Megint jajjj!

NEVELŐ

Csak nem hoztam valami rossz

- 1010 Hírt tudtomon kívül? Tévedés az egész?

MÉDEIA

A hír az hír, és kész. Nem tehetsz semmiről.

NEVELŐ

De akkor miért sírsz, mért sütöd le szemed?

MÉDEIA

Van rá okom, öreg! Most rájöttem, nagyon
Rosszul csináltam, és rosszul az istenek.

NEVELŐ

- 1015 Nyugodj meg, egyesít titeket ez a föld.

MÉDEIA

Előbb juttatok föld alá: én, másokat.

NEVELŐ

Nem a tiéd az egyetlen csonka család.
Emberek vagyunk, az ütést viselni kell.

MÉDEIA

- 1020 Jól van, rendben. Te pedig menj a házba, és
Készítsd össze a fiúk minden holmiját!
(A Nevelő bemegy a házba)
Ó, fiúk, fiúk, van hazátok, házatok,
S ha majd elhagytatok engem, a hontalant,
Lesz helyetek örökre; sajnos, nélkülem.
Engem a száműzetés messzi földje vár,
- 1025 Mielőtt láthatnám, hogy jól megy sorotok,
Mielőtt földíszíthetném nászágyatok,
S vihetném a fáklyát az esküvőtökön:
Saját makacsságom okozta vesztemet!
Tehát hiába neveltelek titeket,
- 1030 Hiába szenvedtem, és vergődtem nagyon,
Amikor átéltem a szülés kínjait?
Én, szerencsétlen, mérhetetlen sok reményt
Fűztem hozzátok: ti lesztok támaszaim
Öregen, s eltemettek, hogyha meghalok –
- 1035 Irigylendő sors bárkinek! Álom maradt
Az édes gondolat. Nélkületek csupa
Fájdalom lesz az életem, csupa nyomorúság.
Nem látja kedves szemetek anyátokat,
Ha majd egy más világban őt keresitek.
- 1040 Jaj, mért néztek így rám, édes gyermekeim?
Utolsót nevettek, halálotok előtt?
Jaj, mit tegyek? Szívem szakad meg, asszonyok,
Ha meglátom a fiaim fényes szemét!
Nem bírom megtenni! Túnés, tegnapi terv!
- 1045 (Jó, inkább magammal viszem a fiúkat.)
Miért ártsak nekik? Azért, hogy apjukat
Gyötörjem, s kétszeresen kínozzam magam?
Nem, én biztos nem! Mondom, túnés, terveim!
De mi bajom van? Talán bosszulatlanul
- 1050 Röhögjenek ki ellenségeim? Soha!
Muszáj megtennem! Micsoda ostobaság
Most gyöngédséggel puhítani lelkemet.
Menjete be, fiúk!
(A gyerekek bemennek a házba)
Támogatni tilos
Az áldozásomat, tudom, de nézni nem!
- 1055 Hát tessék nézni! Nem lustálkodik kezem!
De jaj, jaj!
Ne, mégse! Szívem, ne kövesd el ezt a bűnt!

- Hagyd őket élni, kíméld meg fiaidat!
Nagyon örülni fogsz nekik távolból is!
A bosszúálló, Hádész-istenekre: nem!
- 1060 Az ellenség kezébe őket nem adom,
Hogy bántalmazhassák a gyermekeimet!
(Muszáj meghalniuk. És hogyha már muszáj,
Inkább az ölje meg őket, ki szülte is!)
Nincs visszaút, kész; nincs előlem menedék.
- 1065 Fején a koszorúm, rajta a díszruhám –
Meghal a királylány, már biztosan tudom.
Rajta, elindulok a kint hozó úton,
És őket még több kínba fogom küldeni,
De előbb búcsúzunk.
(Int a ház felé, jönnek a gyerekek)
Nyújítsátok hát, fiúk,
- 1070 A jobb kezeteket, hadd érintse anya!
(Karjába szorítja, és összecsókolja őket)
A legdrágább száj és a legdrágább kezek,
Nemes származásra valló arc és alak,
Legyetek boldogok – máshol! Az itteni
Örömet elvitte apátok... Ölelés,
- 1075 Selymes bőr, fiaim édes lehelete!...
Menjetekek, menjetekek!
(Eltolja magától őket, és int, hogy menjenek be. A fiúk engedelmesen el)
Ránézni sem tudok
A fiaimra, mert még belepusztulok.
Számomra világos, meddig merészkedem,
De józan észnél erősebb a szenvedély:
- 1080 Az embert érő minden baj legfőbb oka.
KARVEZETŐ
Mint kifinomult vitapartner,
Gyakran bonyolódtam hosszú vitákba,
Sokszor hajnalig elcseverésztem
Arról, hogy érthető-e a női nem?
- 1085 Mert hiszen minékünk is van Múzsánk,
Aki csak szellemes emberekhez szegődik;
Szóval nem mindegyik nőhöz! Rengeteg asszony közt
Egyet ha találsz, az már jó arány;
Mármint aki nő léteire sosem riasztja a Múzsát.
- 1090 Állítom: a gyermektelen ember,
A teljesen tapasztalatlan
Jobban él, és boldogság dolgában jobban áll,
Mint aki kockáztat, s gyereket vállal.
A gyermektelennek ugyanis fogalma sincs,
Mennyi örömet vagy bánatot
- 1095 Szereznek csemetéink, és mit sem sejtve

- Megkíméli magát ezer gondtól és nyúgtól.
Mert akit otthon az édes
Fiú- és lánycsapat ujjong körül, az fölemésztődik
1100 A gyermekekért gürcölve, egyfolytában látom:
Először azért, hogy jó nevelést adjon nekik,
S aztán, hogy normális örökséget hagyományozzon rájuk.
Ó, és akkor még teljes homály,
Hogy vajon jók lesznek-e vagy rosszak,
Örömrre avagy bánatra születtek...
- 1105 Egy dolgot, a legszörnyűbbet
Még nem is említettem, bár mindenki előtt ez áll:
Milyen jó, ha sikerül jólétet biztosítani gyermekeinknek,
Jó, ha egészségben elérik a virágzó ifjúkort;
Ép test, kiváló jellem. De ha egy isten bölint,
1110 Végleg Hádészba ragadja őket
A Halál, fölnyalábolva fiatal testüket.
Mire jó az egész,
Hát nincsen elég gondja amúgy is
Az embernek az utódaival,
- 1115 Miért mérik rá az istenek még ezt is?
MÉDEIA
Barátnőim, régóta várok híreket,
Izgatottan lesem, hogy alakul a nap.
Nézzétek, látom Iaszón egyik emberét
Befutni. Kapkodva veszi a levegőt,
1120 S ez azt mutatja, új borzalmak hírnöke.

Iaszón szolgája érkezik gyors léptekkel

HÍRNÖK

Ó, törvénytíró, sötét bűnelkövető,
Médeia, menekülj, ahogy csak tudsz, szaladj,
S hogy szárazon vagy vízen, majdnem egyre megy.

MÉDEIA

Innen menekülnöm miért is kellene?

HÍRNÖK

1125 Meghalt a királylány nem sokkal ezelőtt;
A te mérgeidtól. Meg az apja, Kreón.

MÉDEIA

Csodálatos hírt mondtál; legfőbb jótevőm
Leszel ezentúl, barátaim egyike.

HÍRNÖK

Eszednél vagy? Megőrültél, hogy így beszélsz?
1130 Tönkretetted királyom fényes otthonát,
És nemcsak nem reszketsz, de örülsz is neki?

MÉDEIA

Tudnék mit válaszolni szavaidra, de
Ne dühöngj itt, édes egy barátom, hanem
Mesélj, hogyan pusztultak? Kétszeres
1135 Gyönyör nekem, ha hallom szörnyű végüket.

HÍRNÖK

Mikor két édes gyermeked megérkezett
Apjuddal Kreónhoz, mi, összes házbeli
Szolgák, örültünk, mert sajnáltunk tegnapi
Kínjaid miatt. Rögtön szétfutott a hír,
1140 Hogy közted s férjed közt a béke helyreállt.
Egyikünk a fiúk kezét csókolta meg,
Más szőke fürtjüket. Kísértem boldogan
A női lakosztályba a fiaidat.
Úrnőnk pedig, akit helyetted tisztelünk,
1145 Mielőtt észrevette volna két fiad,
Iaszónra már mohó pillantást vetett.
De aztán mégis eltakarta a szemét,
Fehér arcát elfordította bosszúsan,
Elundorodva fiaidtól. Iaszón
1150 Próbálta a haragját csillapítani
Lelkére hatva: „Légy szíves, ne haragudj
A családomra, fordítsd vissza arcodat!
Légy jó, szeresd te is férjed szeretteit,
Ajándékukat fogadd el; kérd meg apád,
1155 Hogy vonja vissza szigorát a kedvemért!...”
A ruhát látva nem habozott tovább a nő,
Mindent megígért férjének; és még alig
Indultak el a házból férjed s két fiad,
Ő máris fölpróbálta azt a díszruhát,
1160 Fürtjére helyezte az aranykoronát,
Haját ragyogó tükörben rendezte el,
És élettelen képmására kacagott.
Aztán fölkelve trónszékéről körbejárt
A házban, hófehér lábával könnyedén
1165 Lépkedett, ruhádtól bezsongva; újra meg
Újra lábujjhegyre állt, úgy pillantva szét.
De rögtön ezután jött maga a pokol:
Összegörnyedt, a bőrszíne megváltozott,
Imbolygott, alig állt a lábán, és alig
1170 Tudott a trónra rogyini – majdnem fölbukott.
Egy öreg szolga először azt hitte, Pán
Vagy más isten önkívülete szállta meg,
Imát kiáltott, mint szertartáson szokás,
Míg meg nem látta – szája habzik, vértelen
1175 A bőre, összevissza forog a szeme.

- A ráolvasást rögtön hangos jajgatás
Követte. Az apjához rohant egy cseléd,
Egy másik az új férje után sietett,
Jelenteni az úrnőt ért bajt. Az egész
1180 Házban visszhangzott a futó léptek zaja.
S egy gyors atléta már hat kődobásnyira
Ért volna eddig, szaporázva lépteit:
Kinyitotta szemét, s nagy némaság után
Szörnyű kiáltással tért magához a lány,
1185 Mert kétfelől tört rá a rémes fájdalom:
Az aranypántból, amely övezte fejét,
Mindent emésztő tűz csapott ki hirtelen;
A könnyű ruha, amit két fiad hozott,
Lemarta tagjairól hófehér húsát.
1190 A lángoló lány föl pattant a trónról, és
A fejét rázva jobbra-balra, menekült,
Hogy szabaduljon pántjától. De ráragadt
A korona, s minél jobban rázta fejét,
Annál erősebben lobogott föl a tűz;
1195 Végül megadta magát, és földre rogyott.
Nem ismerné föl senki az apján kívül,
Úgy eltorzult, nem volt többé tekintete,
Sem elbűvölő arca. Fejéről a vér
A tűzzel összefolyva csorgott lefelé,
1200 S a csontokról a hús fenyőfa könnyeként,
Csöppenként vált le: mérgező martaléka lett.
Rettentő látvány! Holttestéhez senki sem
Mert hozzáérni: elrettentő példa volt.
Szegény lány apja teljesen gyanútlanul
1205 Nyitott be; s lánya holttestére ráborult.
Följajdult, csókolta, ölelte gyermekét,
S azt kiáltotta: „Szerencsétlen gyermekem,
Melyik isten pusztított el szörnyűségesen?
Egy félhalott vénember árva is lehet?”
1210 Kislányom, jaj nekem, veled együtt halok!”
Aztán, hogy sírás és jajszó abbamaradt,
Föl akart tápászkodni az idős apa,
Csakhogy béklyó kötözte: a könnyű ruha,
Mint babér a borostyánt; rémes küzdelem!
1215 Bár próbált volna lábra állni az öreg,
Holt lánya húzta vissza. S ahogy küszködött,
Csontjairól ő maga tépte le húsát.
Aztán földadta, s kilehelte nyomorult
Lelkét: a tűznél senki sem hatalmasabb.
1220 Ott fekszik két holttest: a lány és az apa,
Szorosán egymás mellett. Szánandó csapás!

(Médiának)

- Rólad nem mondok semmit, hidd el, jobb is így:
Találsz egérutat a büntetés elől.
Minden árnyék a földön, régóta tudom.
1225 Bátran állíthatom: akit az emberek
A legmélyebbnek, legbölcsebbnek tartanak,
Azt veszi majd elő legsűrűbben a sors.
Mert halandók között nincs boldog senki sem:
Ha egyikünknek mákszemnyi szerencse jut,
1230 Nyugodtabb lesz másnál; boldog így sem lehet.

KAR

- Úgy tűnik, az isten minden borzalmat egy
Emberre zúdít: megérdemli Iaszón.
Szerencsétlen, mélyen gyászolom vesztedet,
Kreón lánya, úton vagy Hádész kapuja
1235 Felé, mert Iaszóonnal terveztél esküvőt.

MÉDEIA

- Lányok, úgy döntöttem: meg kell minél előbb
Ölnöm a két fiam, aztán tűnhetek el;
Nem szabad késnem, azzal kiszolgáltatatom
Az ellenséges kéznek mindkettőjüket.
1240 Muszáj meghalniuk. És hogyha már muszáj,
Inkább az ölje meg őket, ki szülte is!
Na, gyerünk, erősítsd meg szívedet! Minél
Előbb, annál jobb, ha már meg kell lennie.
Gyerünk, boldogtalan kezem, kardot ragadj,
1245 És állj meg gyászos életed rajtvonalán!
Csak semmi tévedés! Felejtsd el fiaid,
Habár te szülted őket és drágák neked!
Egyetlen rövid napra felejtsd őket el,
Majd sírsz azután! Bármit is művelsz velük,
1250 Mégis szeretteid voltak – te nyomorult.

Bemegy a házba

KAR

- sztrófé*
Jaj, Gaia és Héliosz
Csodásan ragyogó sugara,
Pillantsatok ide, nézzétek
Ezt a szerencsétlen nőt, mielőtt gyilkos
Kezét a saját gyermeke ellen fordítja!
1255 Tulajdon arany nemzetségedből
Szülted őket; s hogy az isteni vér emberek által
Pusztuljon, hallani is szörnyű.
Hanem, ó, istentől született fény, tartsd vissza,

Azonnal állítsd meg, úzd ki a házból
1260 E boldogtalan asszonyt, meg a gyilkos Erinüszet, a bosszúállót.

antisztrófé

Hiába nyomasztott gyermekeid gondja,
Hiába szültél két szívednek drága fiút,
Hiába is úszad meg Szümplégadesz szikláinak
Ellenséges szorosát.

1265 Boldogtalan, annyi gyűlöletet
Honnan szívtál te magadba? Miért követi egyik szörnyű
Gyilkosságod a másikat?

Akkora súlyt zúdított mindannyiunkra
E vérengzés: a családirtó nő miatt

1270 Omlasztja be isteni átok a házat.

GYEREKEK (*bentről*)

Jaj-jaj!

KARVEZETŐ

sztrófé

1273 Hallod-e a fiúk segélykiáltásait?

1274 Ó, a boldogtalan, ó, te nyomorult!

1. GYERMEK

1271 Jaj, mit tegyek? Hová bújjak anyám elől?

2. GYERMEK

1272 Nem tudom, drága kisöcsém! Elpusztulunk!

KAR

1275 Menjünk be? Meg kell mentenünk a két fiút!

I. GYERMEK

Az istenekre, gyertek! Segítség, hamar!

II. GYERMEK

Hálóban vergődünk, gyilkos kard fenyeget!

KARVEZETŐ

Szerencsétlen, hát kőből vagy

1280 Vasból van a szíved? Hogy voltál képes

A saját magzatodat bántani? Gyilkolni, akit méhedben hordoztál?

antisztrófé

Egy nőről hallottam, egy ilyen volt, aki
Kezet emelt a saját gyermekeire.

I. ASSZONY

Inó, aki megőrült, mikor Zeusz neje

1285 Elűzte otthonról a puszta semmibe.

KARVEZETŐ

Lebukott a szegény nő a habokba,
Így lett bűnös: gyermekgyilkos.

II. ASSZONY

Elrugaskodva a tengeri szirtfal magasából
Az őrzöngő nő együtt pusztult két kisgyerekével.

KARVEZETŐ

1290 Milyen újabb baj következhet még ezek után? Ó,
Már megint a nők ezer gondot okozó
Nászágya! Mennyi szerencsétlenséget hoztál a halandóknak!

Beront Iaszón

IASZÓN

Mondjátok, asszonyok, mióta álltok itt
A ház előtt? Hé, nem láttátok Médeiát,
1295 A beteg bűnözőt? Pusztított, s messze jár?
A föld mélyében kéne elrejtőznie,
Szárnyat növesztve magas égbe szállnia,
Ha nem akar fizetni a tetteiért.

Uralkodókat gyilkolt, mégis azt hiszi,
1300 Hogy büntetlenül kísétálhat a kapun?
Nem érte aggódom, csak fiaink miatt:
Mert rajtuk bosszút állhatnak a rokonok;
A fiainkat szeretném megmenteni,
Nehogy ártsanak nekik a családtagok,

1305 Az anyjuk iszonyú művét bosszulva meg.

KAR

Még nem tudod, milyen csapásra érteztél ide,
Iaszón! Különben nem beszéltél volna így.

IASZÓN

Csak nem meg akar ölni engem? Hé, mi van?

KAR

Meghalt a két fiad. Anyjuk végzett velük.

IASZÓN (*tántorogva*)

1310 Mit mondasz? Nekem végem van, ha ez igaz.

KARVEZETŐ

Értsd már meg, nincsenek többé gyermekeid!

IASZÓN

Hol ölte meg őket? Odabent, odakint?

KAR

Ha kinyitod a kaput, látod testüket.

IASZÓN (*bekiabál a házba*)

Nyissátok ki a kaput gyorsan, emberek,
1315 Ide a kulcsot, lássam kettős vesztemet:
Őket holtan – és a nőt, akit megölk!

Nincs válasz. Iaszón nekiugrik a kapunak, hogy betörje. A palota fölött hirtelen megjelenik egy sárkányfogaton Médeia, mellette a gyerekek holtteste

MÉDEIA

- Miért rázod, mért feszegeted a kaput?
A holtakat keresed, és gyilkosukat?
Hagyd abba, kár a fáradságért! Itt vagyok,
1320 De egy ujjal sem érhetsz hozzám. Most beszélj.
Ezt a szekeret apám apja, Héliosz
Adta, védelmül ostromló kezéd elől.

IASZÓN

- Te mocskos vadállat, vérengző szörnyeteg,
Akit mindenki gyűlöl: isten, ember, én.
1325 Te, aki leszúrtad saját fiaidat!
S engem hagysz tönkremenni – nélkülük!
Nem félsz a napra-földre nézni ezután?
Súlyosabb bűn terhét senki sem viseli!
Pusztulj! Most már látom, ki vagy; még esztelen
1330 Voltam, mikor barbár országodból görög
Házamba hoztalak mint pokoli csapást,
Ki elárultad apád, s szülőföldedet.
Az üldöződöt rám állították az istenek!
Miután odahaza megölted öcséd,
1335 Föltűntél szép Argó hajónk fedélzetén.
Így kezdted. Feleségem lettél, azután
Örömből két csodás fiút szültél nekem...
Megölted őket, sértetten az ágy miatt.
Görög nő ilyet semmiképpen sem csinál;
1340 Fura, de én náluk többre becsültelek.
Elvettelek, s veled a pusztulásomat;
Nem nőt, hanem egy iszonyú vadállatot,
A türrhén Szküllánál vadabb szörnyeteget.
Hiába szórom én rád ezer átkomat,
1345 Nem mar szívedbe – mert annyira elvadult!
Te gyermekgyilkos gazember, most már tűnés!
Nem marad más, mint istenhez jajongani.
Új házasságom gyönyörét nem élvezem.
Nemzettem, s fölneveltem két fiút: miért?
1350 Nem szólhatok hozzájuk, nincsenek sehol.

MÉDEIA

- Hát erre komolyan volna mit mondanom,
Sorolhatnék ezt-azt, de tudja Zeusz apánk,
Hogy bántam veled, és mit műveltél velem.
Úgy gondoltad, hogy bepiszkolva ágyamat
1355 Vígán éled világod, és rajtam röhögsz?
A lány, s az engem páros lábbal kirúgó
Örömapa, Kreón sem úszhatja meg ezt.
Nevezz tehát vadállatnak, ha jól esik,

Sőt Szküllának, ha szerinted hasonlítunk.
1360 Szíved közepére mértem célzott csapást.
IASZÓN
Te is szenvedsz, a kínban osztozol velem.
MÉDEIA
Ennyit nekem megér, hogy rajtam nem nevensz.
IASZÓN
Fiacskáim, milyen szörnyeteg anya szült!
MÉDEIA
Megölt titeket apátok örülete!
IASZÓN
1365 Mégsem az én kezem végzett tiveletek.
MÉDEIA
Hanem az önhittséged, s mohó kandühöd!
IASZÓN
Ölsz érte, annyira fontos neked az ágy?
MÉDEIA
Ja, te azt hiszed, ez egy nőnek semmiség?
IASZÓN
Ha normális, igen! De nem vagy te beteg?
MÉDEIA *(a gyerekholttestekre mutat)*
1370 Nincsenek többé; ez gyötör haláلودig.
IASZÓN
Élnek – vad bosszúállóként fejed fölött!
MÉDEIA
Látják az istenek, hogy ki volt a hunyó.
IASZÓN
Főleg látják az undorító lelkedet.
MÉDEIA
Nyugodtan gyűlölj. Undorít minden szavad.
IASZÓN
1375 Engem meg te. Rövidre zárni nem nehéz.
MÉDEIA
Miért ne! Hátha én ugyanezt akarom!
IASZÓN
Eltemetném, megsiratnám halottaim.
MÉDEIA
Szó sem lehet róla. Én temetek saját
Kezemmel, Héra templomában, a hegyen,
1380 Hogy ellenség ne háborgassa sírjukat,
Sziszüphosz földjén mostantól szent ünnepet
Alapítok, s a szertartást kigondolom –
Engesztelésül szörnyű gyilkosságokért.
Én pedig Erekhtheusz földjére indulok,
1385 Aigeusz, Pandión fia majd befogad.
Te szörny, ahogy kell, szörnyűséges véget érsz,

(Az Argó roncsa fejbe vág és agyonüt):
Látod, új lagzid eredménye csupa gyász.

IASZÓN

Pusztítana el téged Erinüsz a kisfiúkért,
1390 A bosszuló Diké terítene le!

MÉDEIA

Ugyan melyik isten hallgat rád,
Aljas esküszegő, rohadék áruló?

IASZÓN

Elmebeteg családirtó, te személtáda gyerekgyilkos!

MÉDEIA

Menj haza, temesd el a feleségedet.

IASZÓN

1395 Megyek. Volt két fiam, nincs két fiam.

MÉDEIA

Tudod te, mi a gyász? Várd ki, amíg megöregszel!

IASZÓN

Két édes kisfiam!

MÉDEIA

Anyjuknak édesek, nem neked.

IASZÓN

Ezért ölted őket meg?

MÉDEIA

Hogy neked örökös fájdalmat okozzak.

IASZÓN

Értsd meg, nagyon szeretném a fiaim
1400 Drága száját megcsókolni, nézz rám, nyomorultul vagyok.

MÉDEIA

Most bezzeg szólongatnád, most csókolgatnád,
Akiket korábban eltaszítottál!

IASZÓN

Az istenekre, engedd,
Hogy selymes bőrüket érinthessem, utoljára!

MÉDEIA

Soha, mit képzelsz? Nekem aztán könnyöröghetsz.

Eltűnik a sárkányfogát Médeiával

IASZÓN

1405 Zeusz, ugye, hallod, hogyan takarítanak el?
S hogy mit kell szenvednem ettől a gyűlölt némbertől,
E vadállat gyermekgyilkostól?
Nincs senkim, nincs egyebem, nem tehetek mást,
Jajgatok, és imádkozom.

1410 Isteneket hívok tanúként:

Megölted a két fiunkat a tulajdon két kezeddél,

S ezek után nem engeded érinteni, temetni sem hagyod őket;
Bár sose nemzettem volna, halva se kellene látnom
Őket a saját anyjuk áldozataként!

Iaszón lassan el

KAR

1415 Sok minden fölött úr az olümposzi Zeusz,
Sok mindent juttat célba az isten, amit egyszer se reméltünk.
Ami valószínű, nem mindig teljesedik be,
S a valószínűtlen történetnek utat nyit az isten:
Ez is így ért legutolsó pillanatához.